ॐ

ISSN 2250-1711

सत्यं ज्ञानमनन्तम्

Journal of Veda Saṁskṛta Academy

Recognised in the UGC-CARE List

A National Peer-Reviewed Research Journal

विश्वविद्यालय-अनुदान-आयोगेन केर सूच्यां मानिता

मूल्याङ्किता राष्ट्रियसंशोधनपत्रिका

Volume : XXI
January to June - 2023

श्रीमृडेश्वर देवः, मुर्डेश्वर, उत्तरकन्नड, कर्नाटक

॥ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बंधनात् मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥

Edited by the Director :
Dr. Gopalkrishna Hegde
Jyotishashastra-Dharmashastra Vidwan

VEDA SAMSKRITA ACADEMY (R.)
Kalkod Road, Hegde - 581330, KUMTA, Uttara Kannada, Karnataka.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

ISSN 2250-1711

॥ सत्यं ज्ञानमनन्तम् ॥

JOURNAL OF VEDA SAMSKRITA ACADEMY

जर्नल् आफ् वेद संस्कृत अकाडेमि

Recognised in the UGC-CARE List

A NATIONAL PEER-REVIEWED RESEARCH JOURNAL

विश्वविद्यालय-अनुदान-आयोगेन केर सूच्यां मानिता

मूल्याङ्किता राष्ट्रियसंशोधनपत्रिका

VOLUME: XXI

January to June – 2023

Editor in Chief :

DR. GOPALKRISHNA HEGDE

[Jyotishashastra-Dharmashastra Vidwan]

VEDA SAMSKRITA ACADEMY (Regd.)

Formerly : Veda Samskrita Prasarinee Sabha (R.)

Regd. No. : DR : SOR : 108 : 2003-04, Dated : 30-10-2003

Registered under Societies Registration Act, of Karnataka-1960

Registered office address :

1347, Kalkod Road, HEGDE-581330, Kumta, Uttarakannada, Karnataka, India

E-mail ID : **vedasmkac@gmail.com**

Website : **www.vedasamskritaacademy.org**

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

4.	ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಡಾ. ಎ. ಎ. ದೇವಾಂಗಮಠ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗದಗ, ಕರ್ನಾಟಕ- 9880042365	426-428
5.	ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ವೀರಗಲ್ಲು ಡಿ. ವೀರೇಶ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಹಂಪಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, 7760552636	429-431
6.	ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ' ಡಾ. ವಂದನಾ ಜೈನ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಉಜಿರೆ- 9449728668 ಡಾ. ಮೈತ್ರಿ ಭಟ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಪುತ್ತೂರು 9449793584	432-435
7.	ವಲಸೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಜನನಿ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಡಾ. ಬಸಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ- 9482948320	436--440
8.	ವೀರಶೈವ ಮತ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಡಾ. ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಹೊಳೆಹೊನ್ನೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ- 9482754792	441-444
9.	ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ ಕೋಳಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗದಗ, ಕರ್ನಾಟಕ- 9164645055	445-448
10.	ವಸಾಹತುಕಾಲಿನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ : ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟ ಡಾ. ನಿಂಗಮ್ಮ ಗದಗ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗದಗ, ಕರ್ನಾಟಕ- 9632566328	449-451
11.	ವಿಕ್ರಮ ವಿಸಾಜಿ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಿರಣ ವಲ್ಲೇಪುರೆ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಲಬುರಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ	452-454
12.	ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಕೊಡುಗೆ ಡಾ. ಸರ್ವೇಶ ಬಿ. ಎಸ್., ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ- 9738482935	455-458
13.	ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ : ಅಭಿನಯ ಪದ್ಧತಿ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಡಾ.ರವಿಶಂಕರ ಎ. ಕೆ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆ. ನಾರಾಯಣಪುರ, ಕರ್ನಾಟಕ- 9663433403	459-462
14.	ಜನಪದರು : ಸಾವಿರದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್. ಎನ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ- 9916465100	463-467
15.	ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಉದ್ಭವ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ ಡಾ.ಸೈಯದ್ ಮುಯಿನ್, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ- 9972925077	468-470
16.	ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ 'ಕನ್ನಡ ಮೇಘದೂತ': ಒಲವಿನ ಚಿಂತನೆ ಅನಿತ ಕೆ. ವಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ,-	471-474
17.	ಸಿನಿಮಾ ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾಳ ಸಂಕಥನ ('ಭಕ್ತ ಸಿರಿಯಾಳ'ಸಿನಿಮಾ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ) ಡಾ. ಎಂ. ಭೈರಪ್ಪ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, 9741436723	475-479
18.	ಚಾಣಕ್ಯನ ನೀತಿಸೂತ್ರ : ಆಡಳಿತ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಡಾ. ದೀಕ್ಷಿತ್ ಕುಮಾರ್ ಎಂ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, 9740360317	480-482
19.	ಕಾರಂತ ಕಥನ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಜಗತ್ತು ಡಾ. ಶುಭಾ ಮರವಂತೆ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, 9448560118	483-486
20.	ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಯ ಎಂ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುಣಿಗಲ್, ಕರ್ನಾಟಕ- 8711999638	487-491
21.	ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿ ಡಾ. ರೇಖಾದೇವಿ ಹೆಚ್. ಎಸ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕ. ಸಂ. ವಿ., ಬೆಂಗಳೂರು- 9591071457	492-494
22.	ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಬದುಕು ಕಾದಂಬರಿಯ ಲೋಕ ಡಾ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸಂಡೂರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಡೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, 9481046934	495-498
23.	ಮ್ಯಾಸಬೇಡ ಮತ್ತು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಥನಗಳು ಡಾ. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ವಿ., ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ- 8861676806	499-502
24.	ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾದರಿಗಳು ಡಾ. ಯರ್ರಿಸ್ವಾಮಿ, ಈ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ- 9481715062	503-506
25.	'ಆಚಾರ'ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಡಾ. ಶ್ರೀಧರ್ ಪಿ. ಡಿ., ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಹಿಂದಿ ಅಧ್ಯಯನವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ- 9448123187	507-511
26.	ವೃಷ್ಟಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಡಾ. ಶ್ರೀಧರ ಎನ್. ಭಟ್ಟ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎಸ್. ಡಿ. ಎಮ್., ಕಾಲೇಜು, ಉಜಿರೆ, 9448335652	512-516

****

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

Volume XXI : January to June – 2023, ISSN 2250-1711
Journal of Veda Samskrita Academy [Recognised in the UGC-CARE List]

ವಸಾಹತುಕಾಲಿನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ : ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟ

ಡಾ. ನಿಂಗಮ್ಮ ಗದಗ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ
ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಲಾ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಗದಗ- 582101, ಕರ್ನಾಟಕ
ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ-9632566328
ಮೇಲ್.ಐಡಿ- tulsigadag@gmail.com

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ(ಸೊನ್ನಲಿಗೆ) ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಈ ಭೂಮಿಯು ವಸಾಹತು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ವಸಾಹತು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಭಾಗವಾದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾ ಒತ್ತಡಗಳಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮರಾಠಿಯನ್ನೇ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸೇವಾಸದನ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾದ ನಂತರ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಮರಾಠಿಗರ ಆಗಮನದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮರಾಠಿಯನ್ನು ಕಲಿತು ಕ್ರಮೇಣ ಮರಾಠಿಮಯಗೊಂಡರು. ದೇಶದ 7 ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ವಾರದ ಮನೆತನದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ಜಯದೇವಿ ಅವರ ಅಜ್ಜರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಶರಣ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಬಸವತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ತತ್ವಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೂ ಆಧಾರವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು, ಅದರ ಸಾರವನ್ನು ಜನರಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಅರಿವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಸೇವೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮಡಕಿ ಹಾಗೂ ಸಂಗವ್ವ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಎರಡನೆ ಮಗುವಾಗಿ ದಿನಾಂಕ 23-06-1912 ರಂದು ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಇಂದ್ರಭವನದಲ್ಲಿ ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗಳಾಗಿ ಜನಸಿದರು. ಶರಣ ತತ್ವಪಾಲಕರಾದ ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜಯದೇವಿಯವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಶರಣ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ 'ಸರಸ್ವತಿ ಸಧನ', 'ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆ', 'ವೀರಶೈವ ಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರ' ಎಂಬ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಸರಸ್ವತಿ ಸಧನದಲ್ಲಿ ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಹೆಂಡತಿಯರಾದ ಬಸವ್ವಬಾಯಿ ಹಾಗೂ ಗೌರವ್ವಬಾಯಿ, ಮಗಳು ಸಂಗವ್ವ ಮಡಕಿ ಹೋಗುತಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಜಯದೇವಿತಾಯಿಯೂ ಹೋಗುತಿದ್ದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತಿದ್ದ ಶರಣರ ತತ್ವಗಳು, ಕನ್ನಡಪರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಜಯದೇವಿಯವರನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ್ದವು. ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಈ ಥರದ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನ್ಯ ನುಡಿಗರ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಶರಣರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರು ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಷಣಗಾರ್ತಿ, ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕನ್ನಡಪರ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಭಾಗದ ಗಡಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ : ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ

ಕನ್ನಡ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಗಡಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಗಡಿ ಭಾಗದ ಜನರು ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಮರೆತು ಅನ್ಯ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನುಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮುಚ್ಚಿ, ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದವು. ಇಂಥ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡಪರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿಯವರ ಪಾತ್ರವೂ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇವರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಮೊದಲ ಹಂತದ ಹೋರಾಟಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಎರಡನೇ ಹಂತ ಜನಗಣತಿಯ ಜಾಗೃತಿ, ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ್ಯಾಂತ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

ಈ ಸಮಿತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವರದಿ ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಗೂ ತಲುಪುತಿತ್ತು. ಮರಾಠಿ [illegible] ಕುತಂತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇವರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. "ಸಾಂಗಲಿ ಸ್ಕೂಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ಛೇರ್ಮನ್‌ರು ಕನ್ನಡ [illegible] ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. 'ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡ [illegible] ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೋ' ಎಂದು ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ. 'ನಿಮ್ಮ [illegible] ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿರಿ."[1] ಎಂದು ಜನರ ಸಹಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ [illegible] ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರು ಮೋಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಭಾಷಾ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿದ್ದ ಹಳಿಯಾಳದಂಥ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಶ್ರೀಮಂತರು [illegible] ಜಮಿನ್ದಾರರಾಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ದುರ್ಬಲತೆಯ ಲಾಭ ಪಡೆದ ಮರಾಠಿಗರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು [illegible] ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಗೆ [illegible] 'ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನದ ಕಡಲಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಲು ಅಂಬಿಗರಾಗಲು ಅವರನ್ನು ಕೋರಿದರು' [illegible] ಮಾತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಹಾಗೂ ಅತಂತ್ರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟದ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ಜಯದೇವಿ ಅವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದ ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆಯು ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತು [illegible] ತಾಲೂಕಿನ ಘುದನಿಯಲ್ಲಿ 1940 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಚೆನ್ನವೀರ ಕಲ್ಯಾಣಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಜಯದೇವಿ [illegible] ಬೆಂಬಲದಿಂದ 'ಕನ್ನಡ ಸಂಘ'ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ [illegible] ತಾಲೂಕು, ಸೊಲ್ಲಾಪುರಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗಾಗ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ [illegible] ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರ ಭಾವನೆ ಇದ್ದಾಗ, ಜಯದೇವಿ ಅವರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಕನ್ನಡಪರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಕೆಲಸಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿಗರಿಗೆ ಹಿಡಿಸದಾದವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕಲ್ಯಾಣಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕಿರುಕುಳ ನಡೆದು ಅವರು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಬಿಡುವಂತಾಯಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ದರ್ಜಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನಂತರದ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಪರ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟರು.

ಕನ್ನಡ ಸಭೆಗಳ ಸಂಘಟನೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ಚಳವಳಿ ಇನ್ನಿತರ [illegible] ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜಯದೇವಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರಂತೆ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿದ್ಧನಾಥ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಶಂಕರ ಮೂಗಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಶಂಕರ ಮೂಗಿ ಅವರು ಮರಾಠಿಗರ ದುರಾಭಿಮಾನ, ಭಾಷಾ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಜಯಪುರದಿಂದ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಹಾಲಬಾವಿ, ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಬಿ.ಜನಾರ್ಧನ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಮುಖಂಡರು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಪರ ಚಳವಳಿಗಳ ಕುರಿತು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಜಯದೇವಿರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿ.ಜನಾರ್ಧನ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ಕನ್ನಡಿಗರು ಅನ್ಯ [illegible] ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಅಂಜುವವರು. ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರರಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ ಉಳ್ಳವರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗುವಾಗ ಇವರೇನು ಮಾಡುವರೋ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು'[3] ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮಾತು ಹಣ, ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಕುರಿತು ದುರಾಭಿಮಾನ ಹೊಂದಿದ ಜನಾಂಗವಿತ್ತು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಗೀರ್‌ನ ಶಂಕರರಾವ್ ತಪ್ಪಿಕೇರಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಿಡಿ ಹಚ್ಚಲು ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 16-2-1955 ರಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ಗೀರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಯುವಕ ಸಂಘ'ದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆ ಜಯದೇವಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಸದಸ್ಯರ ಆಯೋಗ ಜಾರಿಯಾಗಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರುಗೊಂಡಾಗ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಜನರು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒದಗಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಪತ್ರ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಯದೇವಿತಾಯಿಯವರು ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಿಂದ ಹಂಪಿ, ಹಂಪಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಹೀಗೆ ಬೇಲೂರು, ಭಾಲ್ಕಿ, ಉದ್ಗೀರ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಪರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಚರಿಸಿ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಸಭೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸಿ, ಕನ್ನಡಪರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ನಾಡಿನ ಹಲವೆಡೆ ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. 'ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಮಹಾತಾಯಿಯವರೇ', 'ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸಿಂಹಿಣಿಯವರೇ', 'ಜಯಶೀಲರೇ' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ (ಪತ್ರ, 4-4-1955), ವಿ.ಎಸ್. ಬಸವನಾಳ ಧಾರವಾಡದಿಂದ (ಪತ್ರ, 4-7-1955) 'ಇವರು

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜಯದೇವಿ ಎಂಬುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ'[4] ಎಂದು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡರು. ಎಸ್.ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅದರ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗೆ ಜಯದೇವಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಕಮಿಷನರ್ ಅವರು ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಯದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರು.[5] ಜಯದೇವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಾದ 'ಜಯನಿಕೇತನ'ದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು, ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ ಗುದ್ಲೆಪ್ಪ, ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂಠಿ ಅವರು ಸೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಡು–ನುಡಿಯ ಚಿಂತಕರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿ, ಊಟದ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿ–ಗಡಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಚರ್ಚೆ, ಸಭೆ, ಕಮ್ಮಟಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ 'ಜಯನಿಕೇತನ' ಮುಂದೆ 'ಕನ್ನಡ ಕೋಟೆ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶನವಾಗಿ ರೂಪು ಪಡೆದು, ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿತು. 'ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿ ನಾಡ ಪರಿಷತ್ತು ಸೊಲ್ಲಾಪುರ'ದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ರಾಜಶೇಖರ್ ಮಡಕಿ, ನಾಗಪ್ಪ ಕಾಡಾದಿ, ಅಬ್ದುಲ್‌ಮುರಕರ, ಶಾಂತಪ್ಪಣ್ಣ ಯಳಮಲಿ ಮೊದಲಾದವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, 'ನಾಳೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇಂದೇ ಮಾಡೋಣ..... ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ನಮ್ಮನ್ನೆಷ್ಟೇ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರವನ್ನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವವರಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ನಮ್ಮದು.'[6] ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನ ಮೆರೆದರು. ಅವರ ಈ ಮಾತು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರ ಆಕ್ರಮಣವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಎಷ್ಟೇ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ರಾಜಕಿಯ ಕುತಂತ್ರಗಳು, ಜನತೆಯ ನಿರಭಿಮಾನವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ದೇಶಿ ಚಿಂತನೆ, ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟದೊಂದಿಗೆ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಸಹಿತ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಆಶಯನೊತ್ತ ಇವರು, ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ, ಅಕ್ಕನ ಬಳಗ, ಬಸವ ಮಂಡಳಿ, ಬಗಿನಿ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ, ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಊರುರು ಸಂಚರಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ರಚನೆಯ ನಂತರ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಆಯೋಗಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಯ್ದು ಹೋರಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಎಲೆಮರಿ ಕಾಯಿಯಂತೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಲು ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಸಮವಾಗಿ ನಿಂತು ಕನ್ನಡಪರವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆದರದೇ, ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವವೇ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಹೋರಾಟದಿಂದ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವೇ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೋರಾಡಿದರೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದದ್ದು ಜಯದೇವಿ ಅವರಲ್ಲಿ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶರಣ ತತ್ವದಲ್ಲೇ ಬಾಳಿದ ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಅಪಾರವಾದ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶರಣರ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ 1980 ರಲ್ಲಿ ಬಂದು, 'ಭಕ್ತಿಭವನ'ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಶರಣ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜುಲೈ 25, 1986 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊದಿದರು. ನಂತರ ಇವರನ್ನು ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದ 'ಸಿದ್ಧಸ್ತಲ'ದಲ್ಲಿ ಸಮಾದಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.[7]

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಸರೋಜಿನಿ ಚಾವಲಾರ., (1992), **ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ**, ಪು.ಸಂ–184
2. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ–185
3. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ–186
4. ನಿಂಗಮ್ಮ., (2021), **ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಪಾತ್ರ**, ಪು.ಸಂ–77
5. **ಪ್ರಪಂಚ**., 31–8–1955
6. ಕಲ್ಲನಗೌಡ ಪಾಟೀಲ., (1986), **ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ**, ಪು.ಸಂ–96
7. ನಿಂಗಮ್ಮ., (2021), **ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಪಾತ್ರ**, ಪು.ಸಂ–10)

****

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101